

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 343/2016-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. mája 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 5 CoE 22/2014-199 z 22. septembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. januára 2015 faxom a 21. januára 2015 poštou doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej

len „krajský súd“) č. k. 5 CoE 22/2014-199 z 22. septembra 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva, že na základe návrhu na vykonanie exekúcie doručeného súdnemu exekútorovi 24. februára 2000 sa obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „pôvodná oprávnená“), domáhala proti sťažovateľke (ako ručiteľke a zároveň povinnej vo 4. rade) vymoženia exekučným titulom – rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie (ďalej len „okresný súd“) č. k. 12 Cb/27/99-42 z 25. júna 1999 – priznaného nároku na uhradenie pohľadávky s príslušenstvom „*titulom nesplatených úverov*“.

Okresný súd uznesením č. k. Er/1052/2000-112 z 21. decembra 2006 povolil, aby do konania namiesto pôvodnej oprávnenej vstúpila obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „oprávnená“).

Dňa 27. augusta 2013 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky na zastavenie a odklad exekúcie, v ktorom spochybnila aktívnu legitimáciu oprávnenej v danej veci, pretože sťažovateľke podľa § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka neoznámila, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej medzi týmito obchodnými spoločnosťami 8. decembra 2003 došlo k postúpeniu pohľadávky. V tejto súvislosti sťažovateľka namietala, že jej „*nebolo... nikdy preukázané, že by táto zmluva bola platnou zmluvou, teda že či vôbec došlo k prechodu pohľadávky, a taktiež mi nebolo preukázané, že by na základe tejto zmluvy bola postúpená predmetná pohľadávka a nie nejaká iná pohľadávka*“.

Okresný súd uznesením č. k. 17 Er/1052/2000-161 z 22. októbra 2013 návrh sťažovateľky na zastavenie exekúcie zamietol, čo odôvodnil (okrem iného) takto: „*S otázkou zákonnosti prechodu pohľadávky na nového oprávneného sa súd vysporiadal už v konaní o návrhu na zmenu oprávneného, a keďže uznesenie sa dňom 23. 4. 2007 stalo právoplatným, nie je možné opätovne o ňom rozhodovať, pretože by to znamenalo spochybnenie právnych princípov a istôt, na ktorých sú súdne konania založené. Takže*

námietka povinnej v rade 4. o neprípustnosti exekúcie z dôvodu nepreukázania zákonného prechodu neobstojí, a to ani pokiaľ ide o namietanú skutočnosť, že toto postúpenie pohľadávky jej nebolo oznámené, pretože minimálne doručením uznesenia konajúceho súdu o zmene oprávneného (9. 2. 2007) sa o tejto skutočnosti dozvedela. Okrem toho povinná si nesprávne vyložila citáciu § 38 EP, pokiaľ argumentuje, že toto ustanovenie vyžaduje preukázanie prechodu pohľadávky povinnej v rade 1. (viď ust. § 92 a 93 O. s. p.). Zákon vyslovene hovorí o preukázaní týchto skutočností súdu (ktorý o zmene rozhoduje) v súvislosti s podaným návrhom na zmenu oprávneného, a to doložením príslušných listinných dokladov... Okrem toho na vymáhanú pohľadávku oprávneného voči povinnej je vedená exekúcia, a preto prísl. ust. OZ, na ktoré sa v podaní povinná odvoláva, nemajú priamy dopad na vedenú exekúciu, nakoľko akékoľvek prevody alebo prechody pohľadávok v rámci výkonu exekúcie podliehajú schváleniu súdom... Vzhľadom na uvedené skutočnosti a citované právne ustanovenia súd návrh povinného zamietol, pretože návrh oprávneného bol podaný dôvodne a súd nezistil, že by po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti spôsobujúce zánik vymáhaného nároku, resp. brániace jeho vymáhateľnosť, či spôsobujúce neprípustnosť exekúcie.“ Na základe uvedených skutočností okresný súd o návrhu sťažovateľky na odklad exekúcie nerozhodol, pretože takéto rozhodnutie sa stalo nadbytočným.

Proti uvedenému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom uplatnením identických argumentov žiadala, aby krajský súd „rozhodol o neprípustnosti exekúcie“.

Krajský súd napadnutým uznesením uznesenie okresného súdu ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) potvrdil, keďže dospel k záveru, že „dôvody uznesenia sú správne, na čom nič nemenia skutočnosti uvedené v odvolaní“.

S takýmto záverom krajského súdu sťažovateľka nesúhlasí a opakujúc identické argumenty, aké vzniesla v exekučnom konaní pred všeobecnými súdmi, v sťažnosti vyjadruje presvedčenie, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu jej

základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto súvislosti krajskému súdu vytýka, že hoci „sťažovateľkine odvolacie námietky smerovali voči konkrétnym skutkovým a právnym záverom prvostupňového súdu..., na tieto odvolacie námietky už sťažovateľka odpoveď nedostala“, keďže krajský súd „si osvojil bezo zvyšku a bez ďalších argumentov rozhodnutie súdu prvého stupňa“. Podľa názoru sťažovateľky je napadnuté uznesenie krajského súdu arbitrárne a jeho odôvodnenie nerešpektuje princípy spravodlivého súdneho konania, keďže sťažovateľka „ako účastník exekučného konania nemá možnosť ovplyvniť – zabrániť tomu, aby do konania na miesto oprávneného vstúpila iná osoba ako tá, ktorej prislúcha právo z exekučného titulu... Povinná nepovažuje za spravodlivé, aby jej bola odňatá možnosť brániť sa neexistencii, či neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok len preto, že k takémuto úkonu malo dôjsť po začatí exekučného konania.“.

Na základe uvedeného sťažovateľka v petite žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že uznesením krajského súdu č. k. 5 CoE 22/2014-199 z 22. septembra 2014 bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, ktorému zakáže pokračovať v porušovaní označených práv sťažovateľky, a aby sťažovateľke priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 5 CoE 22/2014-199 z 22. septembra 2014, ktorým podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil ako vecne správne uznesenie okresného súdu č. k. 17 Er/1052/2000-161 z 22. októbra 2013 o zamietnutí návrhu sťažovateľky na zastavenie exekúcie.

Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane uvádza, že k úlohám právneho štátu patrí aj vytvorenie právnych a faktických garancií na uplatňovanie a ochranu základných práv a slobôd ich nositeľov, t. j. fyzické osoby a právnické osoby. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní, ktoré sú dostupné bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd.

Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky základných práv a slobôd. Existenciou takýchto konaní sa však nevyčerpávajú ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkým zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu takých procesných postupov. Ústavný súd z tohto hľadiska osobitne pripomína objektivitu takeého postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa v konaní a rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavovať nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených

okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj EŠLP vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra EŠLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia.

Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľky aj krajský súd, preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti posúdiť, či ich aj skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) pritom možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konania (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka považuje napadnuté uznesenie za zjavne neodôvodnené a arbitrárne, pretože nielen zo strany krajského súdu, ale ani zo strany okresného súdu nedostala uspokojivú odpoveď na svoju námietku o nedostatku aktívnej legitimácie oprávnenej, ktorá si podľa názoru sťažovateľky nesplnila povinnosť vyplývajúcu z § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď jej ani povinnej v 1. rade neoznámila, že v priebehu exekučného konania došlo k postúpeniu pohľadávky priznanej exekučným titulom.

So zreteľom na skutočnosť, že krajský súd pri odôvodňovaní napadnutého uznesenia zvolil postup podľa § 219 ods. 2 OSP, ústavný súd sa pre účely overenia opodstatnenosti

sťažnostných námietok oboznámil nielen s týmto uznesením, ale aj s uznesením okresného súdu č. k. 17 Er/1052/2000-161 z 22. októbra 2013, ktoré krajský súd potvrdil (pozri I. časť odôvodnenia tohto uznesenia, pozn.).

Vychádzajúc zo sťažnostných námietok ústavný súd preskúmaním napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu dospel k záveru, že tieto rozhodnutia nemožno považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popierali zmysel práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu na spochybnenie právnych záverov krajského súdu vyjadrených v napadnutom uznesení. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, pričom ustanovenia § 219 ods. 1 a 2 OSP, ktoré mu umožňovali rozhodnúť zvoleným spôsobom, interpretoval a aplikoval ústavne súladným spôsobom. Závery krajského súdu, ktoré sú totožné so závermi okresného súdu, vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Možno teda uzavrieť, že krajský súd primerane rozumným a v okolnostiach veci postačujúcim spôsobom reflektoval na sťažovateľkou vznesené tvrdenia, na prerokúvaný prípad aplikoval relevantné hmotnoprávne a procesnoprávne ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov a svoje rozhodnutie o potvrdení uznesenia okresného súdu presvedčivo a náležite odôvodnil, čím zodpovedal všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorej sa sťažovateľka pred ním domáhala.

Skutočnosť, že sa konanie pred krajským súdom neskončilo podľa predstáv sťažovateľky, sama osebe nie je právnym základom na namietnutie porušenia jej práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy sťažnosťou podanou ústavnému súdu, pretože do obsahu tohto práva nepatrí právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 240/2013).

Hoci sťažovateľke nemožno uprieť viditeľnú procesnú aktivitu smerujúcu k zvráteniu pre ňu pravdepodobne nepriaznivého záveru exekučného konania, ústavný súd konštatuje,

že ochrany označených práv vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu č. k. Er/1052/2000-112 z 21. decembra 2006, ktorým povolil, aby do konania namiesto pôvodnej oprávnenej vstúpila oprávnená, súc vedomá si toho, že proti nemu nemožno podať riadny ani mimoriadny opravný prostriedok (s. 14 sťažnosti, pozn.), sa prostredníctvom sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nedomáhala. Takáto správanie sťažovateľky podľa názoru ústavného súdu odporuje zásade „*vigilantibus iura scripta sunt*“, ktorá vo svojej podstate znamená, že práva patria len bdelym (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou.

Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní predloženej sťažnosti nezistil žiadne skutočnosti nasvedčujúce priamej súvislosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu a základným právom sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, túto odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. mája 2016